до документа № 04-23/12-150
Комітет з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування

А. Загоруйко, О. Даниленку.

До відома. та опрацювання на підкомітет, внесення пропозицій на Комітет
10.09. 2019 р.

Голова Комітету А.КЛОЧКО

До вхід. № 155186 від 09.09.2019

Голова
Верховної Ради України

А. КЛОЧКУ

Прошу опрацювати в установленому порядку.

П. БОДНАРУ - до відома.

Д. РАЗУМКОВ

"09" вересня 2019 року

04-23/12-150
10.09.2019

Президент України

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Відповідно до статті 1 Закону України "Про Центральну виборчу комісію" Центральна виборча комісія є постійно діючим колегіальним державним органом, який діє на підставі Конституції України, цього та інших законів України і наділений повноваженнями щодо організації підготовки і проведення виборів Президента України, народних депутатів України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів, всеукраїнського і місцевих референдумів в порядку та в межах, встановлених цим та іншими законами України.

Центральна виборча комісія очолює систему виборчих комісій та комісій з референдуму, які утворюються для організації підготовки та проведення виборів Президента України, народних депутатів України, всеукраїнського референдуму. Комісія здійснює контроль за діяльністю та консультативно-методичне забезпечення виборчих комісій, які утворюються для організації підготовки та проведення виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів, та комісій з місцевих референдумів.

Верховна Рада України VIII скликання 20 вересня 2018 року призначила склад Центральної виборчої комісії, який забезпечував, зокрема, організацію підготовки та проведення чергових виборів Президента України 2019 року та позачергових виборів народних депутатів України 2019 року.

Водночас незважаючи на частково позитивні оцінки міжнародних інституцій стосовно діяльності нинішнього складу Центральної виборчої комісії, її функціонування супроводжувалось низкою неоднозначних рішень та дій.

Так, протягом виборчого процесу з позачергових виборів народних депутатів України 21 липня 2019 року Центральна виборча комісія неодноразово проявляла недостатню виваженість або навіть політичну упередженість у вирішенні окремих питань, які належать до її повноважень, наслідком чого, в тому числі, були численні судові процеси, у яких рішення, дії чи бездіяльність Центральної виборчої комісії були визнані судом протиправними.

Для прикладу, судами визнано протиправними та скасовано ряд постанов Центральної виборчої комісії (від 12 червня 2019 року № 989, від 20 червня 2019 року № 1114, від 21 червня 2019 року №№ 1133, 1134, від 22 червня 2019 року №№ 1162, 1164, 1166, 1167, 1169, від 23 червня 2019 року №№ 1194, 1197, 1201, 1202, 1203, від 24 червня 2019 року №№ 1262, 1264, 1272, 1273, від 25 червня 2019 року №№ 1317, 1322, 1324) щодо відмови в реєстрації двадцяти восьми кандидатів у народні депутати України. Позиція суду в цих справах у цілому зводилася до того, що Центральна виборча комісія зайняла надмірно формальну позицію в питанні реєстрації кандидатів у народні депутати України та не вжила всіх можливих заходів для забезпечення реалізації виборчих прав громадян, зокрема пасивного виборчого права – права бути обраним народним депутатом України (Постанови Верховного Суду від 28 червня 2019 року у справі № 855/157/19, від 28 червня 2019 року у справі № 9901/347/19, від 28 червня 2019 року у справі № 855/163/19, від 28 червня 2019 року у справі № 855/158/19, від 29 червня 2019 року у справі № 855/172/19.)

Згідно зі статтею 2 Закону України "Про Центральну виборчу комісію" Центральна виборча комісія відповідно до своїх повноважень забезпечує дотримання передбачених Конституцією України та законами України принципів і засад виборчого і референдумного процесів, реалізацію виборчих прав громадян України та права на участь у референдумі, однакове застосування законодавства України про вибори і референдуми на всій території України.

Центральна виборча комісія будує свою діяльність на принципах верховенства права, законності, незалежності, об'єктивності, компетентності, професійності, колегіальності розгляду і вирішення питань, обґрунтованості прийнятих рішень, відкритості і публічності.

Проте Центральна виборча комісія неодноразово допускала порушення визначених вказаною статтею Закону основних принципів своєї діяльності.

Яскравим прикладом необ'єктивності та політичної заангажованості Центральної виборчої комісії є ситуація довкола виборів народних депутатів України у одномандатному виборчому окрузі №169.

Так, Центральна виборча комісія неодноразово проявляла упередженість на користь окремих кандидатів у цьому окрузі (Постанова Шостого апеляційного адміністративного суду від 15 червня 2019 року у справі 855/150/19, Постанова Верховного Суду від 18 червня 2019 року у справі № 855/150/19). Крім того, Центральною виборчою комісією без достатніх правових підстав було прийнято безпрецедентне рішення про скасування реєстрації кандидата в народні депутати України, яке було скасовано судом, а сам кандидат у подальшому переміг на виборах у цьому окрузі з великою перевагою (Постанова Шостого апеляційного адміністративного суду від 14 липня 2019 року у справі 855/288/19, Постанова Верховного Суду від 18 липня 2019 року у справі № 855/288/19).

Заангажованість Центральної виборчої комісії в цьому питанні підтверджується також тим, що при розгляді аналогічних питань Центральна виборча комісія застосовувала зовсім інший підхід (постанови Центральної виборчої комісії від 10 липня 2019 року № 1588, від 11 липня 2019 року № 1614, від 15 липня 2019 року № 1689). Таким чином, Центральна виборча комісія сформувала неоднакову практику в ідентичних за своїм змістом ситуаціях.

Також звертаю увагу на недобросовісність нинішнього складу Центральної виборчої комісії в питанні унеможливлення перешкоджанню вільному формуванню волі виборців. Зокрема, непоодинокими були випадки реєстрації кандидатів у народні депутати України, які вказували у своїх біографічних відомостях неправдиві відомості про їх партійність. Невиважений підхід Центральної виборчої комісії до цих питань навіть після офіційного звернення належного суб'єкта (партії) із повідомленням про неправдивість таких відомостей (які залишилися без належного реагування) змушував відповідних суб'єктів звертатися до суду за захистом своїх прав. Як наслідок, було винесено низку судових рішень про визнання протиправними бездіяльності Центральної виборчої комісії (рішення Шостого апеляційного адміністративного суду від 30 червня 2019 року та Верховного Суду від 4 липня 2019 року у справі № 855/219/19; рішення Шостого апеляційного адміністративного суду від 30 червня 2019 року та Верховного Суду від 4 липня 2019 року у справі № 855/220/19).

Крім того, надзвичайно дивними та непослідовними є дії Центральної виборчої комісії стосовно встановлення результатів виборів народних депутатів України в одномандатному виборчому окрузі № 198.

На відміну від практики, яка була сформована Центральною виборчою комісією при встановленні результатів виборів народних депутатів України в одномандатному виборчому окрузі № 210, Комісія неодноразово приймала передчасні рішення та вчиняла дії щодо встановлення результатів виборів народних депутатів України в окрузі № 198 та реєстрації відповідного народного депутата України до завершення відповідних судових процесів. Це призвело до подальшого скасування в судовому порядку окремих постанов Центральної виборчої комісії (зокрема, від 21 серпня 2019 року № 1888, від 23 серпня 2019 року № 1894) та протоколів Центральної виборчої комісії про результати виборів в одномандатному виборчому окрузі №198 від 5 серпня 2019 року та від 21 серпня 2019 року і навіть до зобов'язання судом Центральної виборчої комісії офіційно спростовувати в газетах "Голос України" та "Урядовий кур'єр" повідомлення про результати виборів у цьому окрузі (Постанови Великої Палати Верховного Суду від 17 серпня 2019 року у справі № 9901/441/19; від 28 серпня 2019 року у справах № 9901/468/19, № 9901/467/19).

Більше того, судом було встановлено: "Комісія, коли 21 серпня 2019 року складала протокол про результати виборів в одномандатному виборчому окрузі № 198, не виконала судове рішення, яке набрало законної

сили і підлягало обов'язковому та безумовному виконанню особою, на яку покладено такий обов'язок. У свою чергу, як вирішив суд, це означає, що особа, якій належить виконати судове рішення, повинна була здійснити достатні дії для організації процесу його виконання незалежно від будь-яких умов, оскільки інше суперечитиме запровадженому статтею 8 Конституції України принципу верховенства права" (Постанова Великої Палати Верховного Суду від 28 серпня 2019 року у справі № 9901/468/19, якою залишено без змін рішення Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 24 серпня 2019 року).

Станом на день внесення цього подання результати виборів у одномандатному виборчому окрузі № 198 Центральною виборчою комісією не встановлені.

Згідно із частиною першою статті 31^1 Закону України "Про Центральну виборчу комісію" повноваження всього складу Центральної виборчої комісії можуть бути достроково припинені Верховною Радою України за вмотивованим поданням Президента України.

Беручи до уваги вищенаведені обставини, з метою гарантування в подальшому належної реалізації і захисту виборчих прав громадян України та права на участь у референдумах, належного забезпечення дотримання передбачених Конституцією та законами України принципів і засад виборчого процесу та процесу референдуму, відповідно до частини першої статті 31^1 Закону України "Про Центральну виборчу комісію" вношу подання про дострокове припинення повноважень всього складу Центральної виборчої комісії.

Представлятиме зазначене подання на пленарному засіданні Верховної Ради України Представник Президента України у Верховній Раді України Р.Стефанчук.

В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ

Вих. № 01-01/749
від 9 вересня 2019 року